

Standardy ochrony małoletnich w Bibliotece Publicznej

Podstawy prawne Standardów ochrony małoletnich

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.);szcz. art. 2.1, 38, 40, 48,72
- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.)
- Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka z dn. 6 stycznia 2000r. (Dz.U. nr 6, poz. 69)
- Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 25.10.2012r. nr , poz. 1169)
- Ustawa z dn. 9 marca 2023r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U., poz. 535)
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1606).
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 31 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. poz. 1870)

Podstawy prawne Standardów ochrony małoletnich

Co tak naprawdę się zmieniło?

Ustawa nowelizująca dokonała zmian m. in. w ustawie z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560) w zakresie:

art. 21 ustawy o ochronie małoletnich

oraz

dodaniu do tejże ustawy nowych przepisów art. 22b i 22c, które wprowadziły do polskiego systemu prawnego obowiązkowe standardy ochrony małoletnich.

Podstawy prawne Standardów ochrony małoletnich

Art. 21. stanowił on wówczas, że przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi pracodawcy lub inni organizatorzy w zakresie takiej działalności byli obowiązani do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym.

Obecnie rozszerzono katalog aktywności, które determinują konieczność sprawdzenia przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem do innej działalności o

świadczenia porad psychologicznych, rozwoju duchowego, uprawiania sportu lub realizacji innych zainteresowań przez małoletnich.

Podstawy prawne Standardów ochrony małoletnich

Na osobie, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub ma być dopuszczona do ww. działalności, ciąży obowiązek przedłożenia pracodawcy lub innemu organizatorowi informacji z KRK w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX („Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu”) i rozdziale XXV („Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności”) Kodeksu karnego, w art. 189a (Handel ludźmi) i art. 207 Kk (Znęcanie się) i w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

Art. 22b. Obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich, zwanych dalej „standardami”,

Art. 22c. Określający zawartość i zasady „standardów”.

Obowiązki pracodawcy i organizatorów wobec osób zatrudnianych i dopuszczanych do działalności zgodnie z art. 21

Weryfikacja w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Trzy Bazy Danych:

- 1) Rejestru z dostępem ograniczonym;
- 2) Rejestru publicznego;
- 3) Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.

Pamiętamy o weryfikacji przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności.

Obowiązki pracodawcy i organizatorów wobec osób zatrudnianych i dopuszczanych do działalności zgodnie z art. 21

Osoba przedkłada pracodawcy lub innemu organizatorowi informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego.

W przypadku posiadania innego obywatelstwa należy uzyskać zaświadczenie z rejestru karnego z tych państw.

Uzyskujemy oświadczenie o zamieszkiwaniu osoby poza granicami w ostatnich 20 latach i zaświadczenia z tamtejszych rejestrów.

Uzyskujemy oświadczenie o braku możliwości wystawienia oświadczenia z państwa zamieszkiwanego przez osobę.

Wszelkie oświadczenia składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Standardy ochrony małoletnich

Kto to jest małoletni?

Osoba, która nie ukończyła lat 18 i nie uzyskała pełnoletności przez zawarcie małżeństwa.

Definicja nieletniego:

Zgodnie z Kodeksem karnym - nieletnim jest osoba, która nie ukończyła lat 17 w czasie popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary.

Zgodnie z Ustawą o nieletnich – nieletnim jest osoba, która dopuściła się czynu karalnego po ukończeniu lat 13, a przed ukończeniem lat 17.

Stąd istotne, aby ustalić czy czyny karalne będziemy odnosić do ustawy czy kodeksu.

Standardy ochrony małoletnich

- 1) zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem placówki lub organizatora, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;
- 2) zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;
- 3) procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 4) zasady przeglądu i aktualizacji standardów;
- 5) zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki lub organizatora do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności;
- 6) zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania;
- 7) osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia;
- 8) sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

Rodzaje przemocy domowej

przemoc fizyczna

to każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała dziecka. Często powoduje różnego rodzaju urazy.

przemoc psychiczna

powtarzający się wzorzec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka poczucie, że jest nic nie warte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych.

Wyróżnia się sześć form maltretowania psychicznego:

1. Odtrącanie (werbalne i niewerbalne wrogie odrzucanie lub poniżanie).
2. Zastraszanie.
3. Wyzyskiwanie/przekupstwo.
4. Odmowa reakcji emocjonalnych (ignorowanie potrzeb dziecka, nieokazywanie pozytywnych uczuć, brak emocji w interakcji z dzieckiem).
5. Izolowanie (odmawianie dziecku kontaktów z rówieśnikami i dorosłymi).
6. Zaniedbywanie rozwoju umysłowego, nauki, zdrowia, opieki medycznej.

przemoc seksualna – według Światowej Organizacji Zdrowia przemoc seksualna to zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszająca prawo i obyczaje danego społeczeństwa. Z wykorzystywaniem seksualnym mamy do czynienia wtedy, gdy występuje ono pomiędzy dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem i innym dzieckiem, w sytuacji zależności, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w stosunku opieki, zależności, władzy. Celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby.

Aktywność taka może obejmować:

1. Nakłanianie lub zmuszanie dziecka do udziału w jakichkolwiek prawnie zabronionych czynnościach seksualnych.
2. Wykorzystywanie dziecka do prostytucji lub innych nielegalnych praktyk seksualnych.
3. Wykorzystywanie dziecka do produkcji przedstawień i materiałów pornograficznych.

zaniedbywanie – to jedna z form krzywdzenia dziecka polegająca na incydentalnym bądź chronicznym niezaspokajaniu jego potrzeb oraz nierespektowaniu podstawowych praw, powodująca zaburzenia jego zdrowia, a także generująca trudności rozwojowe.

Ta forma przemocy wskazuje na potrzebę szerszej diagnozy systemu rodzinnego pod kątem wydolności wychowawczej rodziców.

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności działania niedozwolone

Niedozwolone zachowania małoletnich

1. Stosowanie agresji wobec innych osób:
 - a) **agresji i przemocy fizycznej w różnych formach**, (np. bicie, wymuszenia)
 - b) **agresji i przemocy słownej w różnych formach** (np. obelgi, obrażanie, plotki, groźby)
 - c) **agresji i przemocy psychicznej w różnych formach**, (np. poniżanie, izolacja, wulgarne gesty, straszenie, obraźliwe smsy i wpisy na forach).
2. **Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji** w bibliotece.
3. **Celowe zachowania niebezpieczne i nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa** podczas zajęć i warsztatów.
4. **Uleganie nałogom**, używanie lub rozprowadzanie narkotyków/ środków odurzających.
5. **Używanie wulgaryzmów**.
6. **Celowe niszczenie własności** innych oraz własności biblioteki. Kradzież własności kolegów lub innych. Wyłudzenie pieniędzy.
7. **Siłowe rozwiązywanie konfliktów z kolegami**, udział czy współudział w bójce.
8. **Szykanowanie małoletniego lub innych osób** z powodu odmienności.
9. **Niereagowanie na niewłaściwe zachowania innych** kolegów.

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi, a pracownikami Biblioteki

Okazanie szacunku, godności, respektowanie prywatności i indywidualnych potrzeb małoletnich.

Reakcje otwarte, przejrzyste z zachowaniem pełnej poufności do danych szczególnych dot. małoletniego.

Unikanie rozmów z małoletnim w odosobnieniu, szanując strefy intymne tj. szatnie, toalety itp.

Zachowania niedozwolone wobec małoletnich:

- **zawstydzanie, upokarzanie, ignorowanie, lekceważenie i obrażanie**
- **wygłaszanie niestosownych żartów, wulgaryzmów, gestów i treści o zabarwieniu seksualnym**
- **stosowanie przemocy werbalnej, psychicznej i fizycznej, wypowiadanie gróźb**
- **nadużywanie nietykalności i kontaktu fizycznego**
- **utrwalanie wizerunku w celach prywatnych**

Uwaga na formy kontaktu z małoletnim: sadzanie na kolanach, prywatne rozmowy poprzez prywatne kanały komunikacyjne i w czasie wolnym od zajęć i wydarzeń.

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internetu oraz ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

Biblioteka zaimplementowała oprogramowanie do automatycznego filtrowania stron niedozwolonych dla małoletnich.

Pracownicy biblioteki nadzorują oraz asystują małoletnim przy korzystaniu ze stanowisk komputerowych

Prosimy zwracać uwagę na korzystanie przez małoletnich z telefonów komórkowych w środowisku bibliotecznym.

Wszelkie próby dostępu do treści szkodliwych należy niezwłocznie zgłosić do administratora sieci!

Zasady ochrony wizerunku małoletnich

- Biblioteka uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
- Wizerunek podlega ochronie na podstawie przepisów zawartych w Kodeksie cywilnym, w ustawie o prawie autorskim o prawach pokrewnych, a także na podstawie ustawy o ochronie danych osobowych (RODO) – jako tzw. dana szczególnej kategorii przetwarzania.
- Personelowi biblioteki nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku małoletniego na terenie Biblioteki.
- Publikowanie zdjęć małoletnich ma na celu jedynie celebrowanie sukcesów najmłodszych, dokumentowaniu działań Biblioteki i zawsze jest oparte na pisemnej zgodzie rodzica/opiekuna prawnego dziecka.
- Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów lub małoletniego powyżej 16 roku życia na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

Zasady i procedury podejmowania interwencji

Pracownik Biblioteki ma obowiązek podjęcia interwencji i zgłoszenia zdarzenia zawsze w przypadku:

- podejrzenie krzywdzenia dziecka na podstawie jego obserwacji,
- gdy dziecko ujawniło doświadczenie krzywdzenia,
- gdy inna osoba ujawniła krzywdzenie dziecka.

Procedury wewnętrzne obejmują:

- zagrożenie życia lub zdrowia małoletniego,
- podejrzenie o doświadczeniu przemocy,
- krzywdzenie ze strony pracownika,
- krzywdzenie przez inne osoby trzecie.

Biblioteka prowadzi rejestr zgłoszeń oraz dokonuje okresowych przeglądów i aktualizacji standardów.

Kontrola obowiązków wdrożenia i przestrzegania standardów

Kontrolę sprawują wójt, burmistrz, starosta oraz marszałek województwa lub pracownicy podległych im urzędów.

PIP ma uprawnienia do kontroli w zakresie art. 22 ust. 1.

Kto dopuszcza do pracy lub do innej działalności bez weryfikacji w RSPnTS oraz w KRK podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 1000 zł.

Kto dopuszcza do pracy lub do innej działalnościosobę wiedząc, że osoba ta ma obowiązek stosowania się do orzeczonego przez sąd zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

W przypadku skazania za przestępstwo ww. art. sąd orzeka środek karny w postaci świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości od 10 000 do 30 000 zł.

**DZIĘKUJEMY
ZA UWAGĘ**